

УДК 330.341.1

Л.С. Мельник

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

ІННОВАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ: СУТНІСНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТА МІСЦЕ У СИСТЕМІ ГОСПОДАРЮВАННЯ

L.S. Melnyk

INNOVATIVE PROCESSES: CHARACTERISTICS AND ROLE IN THE ECONOMIC SYSTEM

Розвиток та інтенсифікація сучасного виробництва базуються майже повністю на нових рішеннях у галузі технології, техніки, організаційних форм і економічних методів господарювання. Категорія “інновація” була розроблена і введена в практику австрійським економістом Й. Шумпетером, згідно якого інновація – це комерційне впровадження нової продукції чи нових засобів виробництва.

Інноваційні процеси, які відбуваються у будь-якій складній виробничо-господарській системі, відображають сукупність безперервно виникаючих у часі та просторі прогресивних, якісно нових змін. Результатом інноваційних процесів є новинки, а їх впровадження у господарську практику є нововведеннями. За своїм характером і функціональним призначенням новинки і нововведення поділяються на: технічні (нові продукти, технології, енергія, конструкційні матеріали, устаткування); організаційні (нові методи і форми організації всіх видів діяльності підприємств та їх добровільних об’єднань – асоціацій, товариств, концернів, корпорацій тощо); економічні (методи господарського управління наукою і виробництвом шляхом реалізації функцій прогнозування і планування, фінансування, ціноутворення, мотивації та оплати праці, оцінки результатів діяльності); соціальні (різні форми активізації людського чинника, включаючи професійну підготовку і постійне підвищення кваліфікації персоналу, стимулювання його творчої діяльності, створення комфортних умов життя); юридичні (нові та змінені закони і різноманітні нормативно-правові документи, які визначають і регулюють усі види діяльності підприємств та організацій, певних груп чи окремих фізичних осіб) [1].

Інноваційні проекти – це переважно великі та складні проекти створення і впровадження технічних та інших новинок інвестиційного характеру, здійснюваних спеціалізованими науковими організаціями, конструкторсько-технологічними або освітянськими центрами, інститутами ринкових реформ протягом тривалого часу (більше одного року) для конкретної фірми на її замовлення, а також на галузевому, регіональному чи загальнодержавному рівнях управління економікою. До інноваційної діяльності будь-якої фірми (організації) відносять діяльність, яка зумовлена результатами маркетингових досліджень та охоплює: науково-технічні розробки; інженерну підготовку виробництва; технічні, організаційні та інші нововведення; формування інвестиційної політики; реальне інвестування новинок і нововведень.

У сучасній науці розрізняють “базові” та “поліпшуючі” інновації. Перші – це нововведення, які забезпечують створення нових галузей промисловості, другі – радикальні удосконалення базових існуючих виробництв. Переважання базових інновацій є ознакою революційних структурних зрушень, а поліпшуючих – свідченням еволюційного характеру технологічних змін.

Література

1. Покропивний С.Ф. Інноваційний менеджмент у ринковій системі господарювання / С.Ф. Покропивний // Економіка України. – 1995. – №2. – С. 24–31.